

**Stockholm
University**

**Centrum för socialvetenskaplig alkohol- och drogforskning
(SoRAD)**

Stockholms Universitet
Sveaplan, 106 91 Stockholm
<http://www.sorad.su.se>

VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2012

Förord

Denna verksamhetsberättelse för SoRAD har utarbetats av föreståndaren i samråd med övrig personal. Verksamhetsberättelsen antogs på styrelsemötet den 4 juni 2013, med vissa mindre korrigeringar. Styrelsens överlät till ordföranden Ester Pollack att godkänna den slutliga versionen, vilket också skedde.

Stockholm den 10 juni 2013
Jenny Cisneros Örnberg
Föreståndare

Innehåll

1. Bakgrund
2. Det gångna verksamhetsåret
3. Organisation och personal
4. Verksamhet
5. Seminarier och konferenser
6. Undervisning
7. Tredje uppgiften
8. Publikationer
9. Pris och utmärkelser
10. Året som kommer

Bilagor:

- 1 Ekonomi
- 2 Styrelse
- 3 Forskningsprojekt 2012
4. SoRADs publikationslista 2012

1. Bakgrund

Centrum för socialvetenskaplig alkohol- och drogforskning (SoRAD) är ett tvärvetenskapligt forskningscentrum med uppgift att initiera, bedriva samt informera om socialvetenskaplig forskning kring alkohol och droger. Verksamheten startade 1999 och är förlagd till den samhällsvetenskapliga fakulteten vid Stockholms universitet.

SoRADs kärnverksamhet finansieras via fakultetsmedel från samhällsvetenskapliga fakulteten. Den huvudsakliga finansieringen av SoRADs forskning kommer dock från externt sökta och erhållna medel från forskningsråd, EU:s ramprogram och Folkhälsoinstitutet. De största enskilda projekten finansierade på detta sätt är Centre of Excellence-anslaget *Inclusion and Exclusion in the Late Welfare State: the Case of Alcohol and Drugs*, programstödet *Kvinnor, hälsa och rusmedel* (båda finansierade av Forskningsrådet för Arbetsliv och Socialvetenskap, FAS) och anslaget från Statens Folkhälsoinstitut för att driva det s.k. *Monitorprojektet* som kontinuerligt kartlägger alkohol- och tobakskonsumtionen i Sverige. Under 2012 bedrevs därutöver drygt 20 externt finansierade forskningsprojekt (se Bilaga 3).

2. Det gångna verksamhetsåret

2012 var ett år som kanske främst kännetecknades av en viss personalomsättning samt av ett intensivt arbete inom ett relativt stort antal pågående forskningsprojekt. Inga större forskningsprojekt startades, men flera större projekt slutredovisades, som t.ex. *Amphora*, *Nykterhetens blinda fläck*, *Alkoholrelaterade problem, betydelsen av kulturella och kontextuella faktorer*, *Alkoholkultur i förändring* och *Vad är vård*.

Den 1 augusti tillsattes en ny föreståndare och ställföreträdande föreståndare för SoRAD. Rektor utsåg under våren FD Jenny Cisneros Örnberg som föreståndare och docent Johan Edman som ställföreträdande föreståndare för SoRAD under perioden 2012-08-01–2015-07-31. Jenny Cisneros Örnberg är statsvetare och har arbetat på SoRAD sedan år 2000 och ersätter Professor Börje Olsson som varit föreståndare för centret i sex år. Johan Edman är historiker och har arbetat på SoRAD sedan 2007 och ersätter Jenny Cisneros Örnberg som ställföreträdande föreståndare.

Under året fortsatte det gästforskarprogram som startade 2011 för att både öka samarbetet med andra universitet och högskolor samt för att få in nya perspektiv i SoRADs forskning. Under 2012 har SoRAD haft två gästprofessorer (Kerstin Stenius, från Institutet för hälsa och välfärd i Finland och Ludwig Kraus från IFT (Institut für Therapieforschung) i München. Kraus är också *privatdozent* på Psykologiska institutionen på Westfälische Wilhelms universitetet i Münster. Ytterligare fyra gästforskare har under året verkat på SoRAD: Mona Livholts, docent i socialt arbete vid Mittuniversitetet, professor Evy Gunnarsson från Socialt arbete, Stockholms universitet, FD Anne-Marie Laslett från Turning Point Melbourne samt Janne Härkkönen, doktorand i sociologi vid Helsingfors Universitet. Vi kan konstatera att förväntningarna på de gästforskare som arbetat med oss infriats. Programmet har lett till metodutveckling, publikationer och nya forskningsansökningar och samarbeten.

Under året har arbetet med att strategiskt och långsiktigt planera den framtida forskningen intensifierats. En treårsstrategi med tillhörande budget skickades in till fakulteten i slutet av året. Olika seminarier har hållits kring strategiska frågor både vad gäller organisation och framtida forskning liksom två särskilda personaldagar då personalen engagerats i diskussionerna. SoRAD har också ett vetenskapligt råd med uppgift att diskutera strategiska forskningsfrågor. Rådet består av professor Margaretha Järvinen, Köpenhamns universitet, professor Mads Uffe Pedersen, Aarhus universitet och seniorforskare Ingeborg Rossow, Statens Institutt for Rusmiddelforskning (SIRUS), Oslo.

SoRADs verksamhetsområde har expanderat under året med ett ökat fokus på både tobaks- och spelforskning i linje med en mer övergripande gemensam politisk hantering av olika substanser och beteenden. FAS beviljade under 2012 medel till tre nya projekt på SoRAD på totalt sex miljoner kronor (se: <http://www.sorad.su.se/om-oss/nyheter/6-073-000-kr-till-ny-forskning-pa-sorad-1.102515>):

- *Kunskapsproduktion, kommunikation och användning i det senmoderna Sverige: Biomedicinsk alkoholforskning som ett framväxande kunskapsfält* (Sökande: Alexandra Bogren).
- *Individens ställning i missbruks- och beroendevården – en studie av brukarinflytande i praktiken.* (Sökande: Jessica Storbjörk).
- *När Slösa blev köpmisbrukare: missbruk och medikalisering i Sverige 1965-2012.* (Sökande: Johan Edman).

Svenska Spels forskningsråd för forskning om spelberoende och förebyggande arbete mot spelproblem beviljade under året Jan Blomqvist bidrag för forskningsprojektet *Verksamma mekanismer för tillfriskning vid spelproblematik – Strategier för återhämtning.*

SoRAD driver sedan 2004 ett *Socialvetenskapligt nätverk inom alkohol- och drogforskning (Sonad)* med ekonomiskt stöd från FAS. Syftet med nätverket är att utöka samarbetet mellan olika regioner och forskningsmiljöer i Sverige samt att utveckla en nationell bas och mötesplats för unga respektive mer erfarna forskare inom det socialvetenskapliga alkohol- och drogforskningsområdet. Under 2012 beviljade FAS ett nytt anslag på 675 000 kronor för 2013-2015.

I december 2012 blev SoRAD även beviljat ett treårigt nätverksstöd av FAS för att genomföra nätverksträffar för svenska forskare inom spelområdet. Syftet med forskningsnätverket GARN (Gambling Research Network) är att i likhet med redan etablerade nätverket Sonad utveckla en nationell bas och mötesplats för unga samt mer erfarna forskare, men nu inom spelområdet. Arbetet kommer att fokusera på att utveckla samarbetet mellan olika regioner och forskningsmiljöer i landet samt främja och uppmuntra pågående och ny spelforskning. Huvuduppgiften för GARN kommer att vara att organisera tvådagars nätverksträffar två gånger per år, med ett första möte inplanerat i april 2013.

Under 2012 har Börje Olsson samt Jenny Cisneros Örnberg medverkat i den referensgrupp som ingår i arbetet med uppföljning och utvärdering av ANDT-strategin. I denna grupp har bland annat diskussioner förts om det sk Monitorprojektets placering.

SoRAD har sedan 2000 följt utvecklingen av den totala alkoholanskaffningen i Sverige, data som ligger till grund för forskning men även för den officiella bilden av alkoholkonsumtionen i Sverige. Huvudsyftet med mätningarna har varit att följa förändringar i alkoholkonsumtionen och dess olika delmängder i Sverige, med fokus på oregistrerade delmängder, framför allt privatinförsel och smuggling. Motsvarande beräkningar av tobak har genomförts sedan 2003. Undersökningen genomförs med hjälp av telefonintervjuer varje månad och omfattar ett representativt befolkningsurval om 1500 personer i åldern 16-80 år.

Under 2012 har huvudansvaret för bearbetning och analys av resultat från monitormätningarna legat hos en projektgrupp för uppföljning och utvärdering av regeringens samlade strategi för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken (prop. 2010/11:47) där bland annat SoRAD och Centralförbundet för alkohol och narkotikaupplysning (CAN) medverkat. Under hösten har Socialdepartementet meddelat att framtida Monitormätningar kommer att förläggas inom en annan struktur. Beslut om placering kommer regeringen att fatta våren 2013.

3. Organisation och personal

SoRAD leds av en föreståndare med operativt ansvar samt en extern styrelse bestående av sju personer. Fem ledamöter representerar Stockholms universitet medan övriga utsetts att representera andra universitet och organisationer. I början av 2012 tillsatte rektor en ny styrelse för SoRAD (Bilaga 2). I slutet av 2012 sa Björn Hibell upp sin plats i styrelsen p.g.a. av utlandsflytt. Ersättare kommer att utses av rektor under 2013.

Efter tillträdet av ny föreståndare och stf föreståndare har en viss förändring av organiseringen av den vetenskapliga verksamheten skett. Forskningen vid SoRAD blev i samband med att SoRAD fick ett tioårigt Centre of Excellence (CoE)-anslag 2007 organiserad inom ramen för tre teman där varje tema haft en ansvarig forskningsledare som också ansvarar för samordning mellan olika teman. Dessa teman är: *Konsumtion, skador och normer; Politik och samhälle på bruks- och missbruksområdet; Missbruk och beroende – samhällsreaktioner, behandling, återhämtningsprocesser*. Temaorganisationen används fortfarande för att göra en mer överskådlig uppdelning vad gäller budget och ansvar inom CoE och programstödet Kvinnor, hälsa och rusmedel och även för att beskriva SoRADs övergripande verksamhet på ett överskådligt sätt. SoRADs dagliga verksamhet utgår dock inte längre lika tydligt från dessa teman. Anledningen till detta är att flertalet nya projekt på SoRAD inte kan grupperas i denna temaindelning och att flertalet i personalen har intressen inom flera teman. Den nya ledningen gör också bedömningen att SoRAD är en så pass liten arbetsplats att diskussioner i helgrupp är att föredra.

Föreståndaren ansvarar för administrativa och ekonomiska frågor samt personalfrågor och har en ledningsgrupp till sitt förfogande för att bereda ärenden av sådan karaktär. Forskningsrelaterade frågor diskuteras framför allt i Projektledargruppen där alla disputerade forskare medverkar. Särskilda ansvariga bland personalen har utsetts för att bevaka jämställdhetsfrågor (Katarina Winter och Peter Wennberg), frågor rörande den psykosociala och fysiska arbetsmiljön samt miljö och hållbar utveckling. Under 2012 har en arbetsmiljöplan utarbetats i samarbete med skyddsombud, (Irja Christophs och Tove Sohlberg) föreståndare och övrig personal. Även en miljöhandlingsplan har utformats av Eva Samuelsson i samråd med övrig personal.

Under 2012 anställdes, i enlighet med SoRADs föregående strategiplan, två doktorander inom narkotikaområdet (Filip Roumeliotis, sociologi och Josefin Månsson, socialt arbete). Att en av professorerna har avslutat sitt uppdrag som föreståndare har under året bidragit till ökad forskning på området. SoRAD har även anställt en doktorand (Kristina Sundqvist) i psykologi finansierad via forskningsanslaget från Svenska Spels forskningsråd. Under våren 2012 anställdes även tre nya lektorer (Peter Wennberg, Alexandra Bogren och Jessica Storbjörk), dels som ett strategiskt beslut för att förekomma det generationsglapp som kommer att uppstå när flera seniora forskare går i pension under de närmsta åren, dels som ett sätt att möta ökade krav på minskning av ackumulerat överskott av anslagsmedel. Lektorernas forskningsområde belyser tillsammans stora delar av SoRADs verksamhetsområde. En forskare (Anders Ledberg) med kompetens i statistik och kvantitativa metoder har under året anställts inom ramen för Centre of Excellence-programmet. Utöver att Ledberg bedriver egen forskning om narkotikarelaterad dödlighet så ingår i hans arbetsuppgifter att bistå övriga medarbetare med statistisk rådgivning. Under 2012 fick SoRAD ett positivt utfall på den ansökan om gästprofessur för Ludwig Kraus inlämnad till samhällsvetenskapliga fakulteten vid Stockholms universitet. Kraus är en av Europas ledande forskare inom alkohol- och drogområdet och arbetar 25 procent som gästforskare på SoRAD fram till mitten av 2014.

Under året har sammanlagt 35 personer arbetat på SoRAD, tre professorer på heltid, två gästprofessorer, en professor på deltid, sex docenter, sju disputerade forskare, åtta doktorander, sex forskningsassistenter och två administratörer. Av dessa har tio anställda slutat och fyra har nyanställts under året.

4. Verksamhet

I det följande görs en relativt kort beskrivning av årets verksamhet inom de tre övergripande forskningsområden som finns representerade på SoRAD. Detaljerad information om samtliga pågående och avslutade projekt på SoRAD samt övrig verksamhet på centret finns på hemsidan (www.sorad.su.se).

Konsumtion, skador och normer

Inom detta forskningsområde studeras alkohol- och drogvanor, inklusive tobak i den svenska befolkningen med fokus på förändringar över tid och olika konsekvenser av bruk och missbruk. Forskningen berör exempelvis sambandet mellan alkoholkonsumtion och problem, totalkonsumtionsmodellens giltighet samt metodologiska studier av hur man kan mäta konsumtion och skador. En central målsättning är att integrera mer epidemiologiska studier med forskning som belyser normer och attityder kring alkohol och droger samt deras betydelse i olika människors liv.

Mats Ramstedt har lett *Monitorprojektet* vars huvudsyfte är att följa och analysera den totala alkoholkonsumtionen i Sverige med speciellt fokus på de oregistrerade mängderna. Projektmedarbetare har under året varit Tove Sohlberg och Annette Lindell på SoRAD och Jonas Raninen från STAD. Under året har arbetet inriktats på att i en rapport sammanställa aktuell statistik över alkoholkonsumtionen i Sverige med fokus på 2011. Rapporten har tagits fram av den projektgrupp som ingår i arbetet med uppföljning och utvärdering av ANDT-strategin där SoRAD ingår (rapporten finns att läsa på

http://www.sorad.su.se/polopoly_fs/1.101086.1347868768!/menu/standard/file/Alkoholstatistik%202011.pdf). Inom projektet ansvarar Tove Sohlberg för den del av *Monitorprojektet* som kartlägger svenskarnas tobaksvanor med fokus på oregistrerad tobak och har sammanfattat de viktigaste resultaten i årsrapporten *Tal om tobak 2012* som gavs ut i december 2012. Tove Sohlberg var också tillsammans med Samira Radwan författare till en SoRAD rapport om köp av alkohol via internet.

Docent Peter Wennberg har i sin forskning bl.a. studerat hur tillämplig preventionsparadoxen är på ungdomars alkoholvanor, medverkat i en lärobok om hur man använder screeningmetoderna AUDIT och DUDIT samt initierat ett nationellt nätverk för psykologisk missbruksforskning tillsammans med kollar vid Psykologiska institutionen i Göteborg.

Gästprofessor Ludwig Krauss har under året använt Monitordata för att undersöka sambanden mellan social status, olika dimensioner av drickande och alkoholrelaterad aggression. Han har även påbörjat analyser av surveydatamaterial och mortalitetsdata för att dels skatta de oberoende effekterna av ålder, tidsperiod och kohorteffekter på tidstrender i alkoholvolym samt intensivkonsumtion via kön och dels analysera socioekonomiska skillnader i alkoholrelaterad mortalitet i Sverige.

Politik och samhälle på bruks- och missbruksområdet

Inom detta forskningsområde studeras och analyseras alkohol- och narkotikapolitikens grunder, dess konkreta utformning och genomförande samt vilka effekter och konsekvenser som kan kopplas till den. Forskningen omfattar såväl diskursiva studier som empiriska studier av specifika alkohol- och narkotikapolitiska insatser. Flera studier ingår också i internationella forskningsprojekt eller har ett internationellt komparativt perspektiv.

Bland aktuella projekt kan nämnas *Mediebilder och lekmannatolkningar av biomedicinsk forskning om alkohol* (Alexandra Bogren och Katarina Winter) där analyser av dagstidningarnas skildringar och tidningsläsares tolkningar görs, Jenny Cisneros Örnbergs studier av folkhälsopolitik i projektet *Utmaningar och möjligheter: Svensk folkhälsopolitik i en internationell kontext*, projektet *Alkoholkultur i förändring* (Jukka Törrönen, Elinor Månsson m fl) som studerar förändrade dryckesmönster i Sverige, Finland, och Italien, projektet *Alkoholen i mitt liv* (Maria Abrahamsson och Karin Heimdahl), och Amophora projektet (Börje Olsson, Jenny Cisneros Örnberg, Filip Roumeliotis).

Inom forskningsområdet pågår också flera olika avhandlingsprojekt. Mimmi Eriksson Tinghög's avhandlingsprojekt i kriminologi behandlar alkoholprevention på svenska arbetsplatser (handledare Börje Olsson och Janne Flyghed), Josefin Bernhardsson analyserar i sitt avhandlingsarbete i sociologi en serie intervjuer med personer 18–65 år om deras förhållande till alkohol under barndomen, ungdomstiden och idag (handledare Alexandra Bogren och Börje Olsson), Josefin Månsson, doktorand i socialt arbete, studerar mediebilder av cannabis (handledare Mats Ekendahl och Alexandra Bogren) och Filip Roumeliotis arbetar med ett avhandlingsprojekt i sociologi på temat vetenskapens roll i utformningen av den förebyggande narkotikapolitiken.

Missbruk och beroende – samhällsreaktioner, behandling, återhämtnings-processer

Inom detta forskningsområde bedrivs: a) analyser av samhälleliga definitioner av och reaktioner på olika slag av missbruk och beroende och hur dessa förändrats över tid; b) socialekologiska studier av hjälpsystemet och dess olika delar, organisatoriska förändringar

inom missbruks- och beroendevården; samt (c) studier av återhämtningsprocesser från missbruk och beroende och av individuella och kontextuella förutsättningar för dessa.

Bland aktuella projekt kan nämnas Jessica Storbjörks forskning om *Rättigheter och skyldigheter i välfärdsstaten* och *En reformerad missbruks- och beroendevård? Aktörer, argument och makt* som studerar reaktioner på och möjliga förändringar till följd av Missbruksutredningen (SOU 2011:35), projektet *Klienten i förarsätet* (Jan Blomqvist, Irja Christophs m fl.), som studerar effekterna av systematisk klientfeedback inom missbruksvården, projektet *Beroendevårdens politik och begreppsliggörandets dynamik* (Kerstin Stenius, Johan Edman, Jan Blomqvist), projektet *Evidensbaserad missbrukarvård – från vision till praktik* (Blomqvist och Christophs) och projektet *Valfri välfärd* (Stenius i samarbete med forskare från Ersta-Sköndals högskola). Här ingår också de historiska projekten *Könsspecifika problembeskrivningar inom Stockholms missbrukarvård 1916–2010* (Edman, inom ramen för *Kvinnors hälsa*), samt *En sjuk historia – missbruk och medikalisering i Sverige, 1965–2010* (Edman).

Inom detta forskningsområde pågår tre avhandlingsprojekt inom socialt arbete, sociologi och psykologi: Inom projektet *Bruk eller missbruk* (handledare Jan Blomqvist, Lena Hübner och Lisa Wallander) studerar Eva Samuelsson professionellas gränsdragningar mellan bruk och missbruk av olika substanser, uppfattningar om hur problematiskt bruk bör hanteras samt vad som styr dessa bedömningar, inom *Olika vägar till rökfrihet* (handledare Jan Blomqvist, Peter Wennberg och Karin Bergmark), undersöker Tove Sohlberg - med speciellt fokus på kvinnors specifika erfarenheter och upplevelser - hur framgångsrika försök att sluta röka gestaltar sig över tid och i *Spelproblem – subtyper och återhämtningsprocesser* (handledare Peter Wennberg och Jan Blomqvist) undersöker Kristina Sundqvist kliniskt relevanta subgrupper i ett representativt svenskt urval av problemspelare och att undersöka prevalensen för olika former av återhämtning från spelproblem.

Forskningssamarbeten

Vad gäller externa samarbeten kan nämnas att Jan Blomqvist och Eva Samuelsson inom ramen för det internationella nätverket *Public Images of Addiction* (PIA) tillsammans med forskare från bl. a. Finland, Kanada, Ryssland och Schweiz, studerar vilka föreställningar om olika slag av rusmedelsproblem och människors möjligheter att hantera dessa, som dominerar i olika befolkningsgrupper och inom olika professioner som berörs av dessa problem. Detta samarbete har, med Blomqvist som ansvarig, utvidgats till Norge, Tyskland och Polen inom ramen för FP7-programmet *Alice Rap*. Stenius och Storbjörk har, inom ramen för den jämförande studien av behandlingssystem inom vilken vissa analyser fortfarande görs, samarbetat med forskare i Kalifornien och Boston. Storbjörk deltar i ett nordiskt nätverk för studier av narkotikarelaterad dödlighet. Stenius deltar i ett nordiskt forsknings- och utvecklingsprojekt om lokal missbruksvård. På nationell nivå sker samarbete med Örebro och Lunds universitet inom projektet *Klienten i förarsätet* och Ersta Sköndal högskola inom projektet *Valfri välfärd*. Edman samarbetar inom ramen för EU-programmet *Alice Rap* med andra europeiska forskare med studien *Knowledge dissemination, networking or policy making?* (om ICAA:s utveckling). Olsson deltar i en Alice Rap studie om levnadsvillkor för klienter inom substitutionsbehandling. Edman och Olsson deltar i ett nordiskt projekt, ”Conceptions and institutions around drugs and tobacco”, finansierat och samordnat av Nordiskt Välfärdscenter. Olsson och Romueliotis deltar i ett europeiskt komparativt projekt (*Multi-City Project*) om narkotikapolitik och narkotikabruk i ett antal storstäder finansierat av European Centre for Social Welfare Policy and Research i Wien.

SoRADs forskare är representerade i ledningen för större internationella forskningsorganisationer, t.ex. ”The Kjetil Bruun Society” och ”The International Society for the Study of Drug Policy”. Internationellt medverkar SoRADs personal i två stora forskningsprojekt finansierade av EU:s 7:e ramprogram samt bistår med expertis till t.ex. WHO. Nationellt har SoRAD representanter i redaktionsråden för *Addiction Research and Theory*, *Drugs: Education, Prevention and Policy*, *International Journal of Studies on Alcohol and Drugs*, *Suchttherapie*, *Journal of Drug Issues*, *Journal of Behavioral Addictions* och tidskrifter som *Nordic Studies on Alcohol and Drugs* och *Socialvetenskaplig Tidskrift* vars främsta målgrupper är praktiker, politiker och den intresserade allmänheten. Kerstin Stenius är chefredaktör för *Nordic Studies on Alcohol and Drugs* samt vice ordförande i International Society for Addiction Journal Editors. Ludwig Kraus är Assistant Editor på *Addiction* och Jukka Törrönen är Deputy Editor på *Drug and Alcohol Review*. Personal på SoRAD representeras även inom Statens institutionsstyrelse (SiS) vetenskapliga råd, nätverk som *International Society of Addiction Journal Editors* och *International Confederation of Alcohol, Tobacco and Other Drugs Research Associations (ICARA)*, *European Society for Social Drug Research (ESSD)* och FAS nätverk för tobaksforskare.

SoRAD har sedan 2009 deltagit i det nordiska nätverket ”Meanings and Measures - Strengthening Mixed Methods in Nordic Comparative Alcohol and Drug Research” (MISCHMASCH). MISCHMASCH är finansierat av Nordforsk. Syftet har varit att stimulera användningen av olika typer av metoder, såväl kvalitativa som kvantitativa (mixed methods) i jämförande nordisk forskning. Nätverket har arrangerat konferenser och forskarkurser, främst riktade till doktorander, och har möjliggjort kortare vistelser för nordiska forskare på andra nordiska institutioner. Nätverket har också syftat till stimulera framtida samarbete kring gemensamma nordiska projekt. För närvarande diskuteras möjligheterna att starta ett projekt som går under arbetsnamnet ”Comparing drug policy in the Nordic Countries: Research priorities, expenditures, and harm related to illicit drugs”. I anslutning till det ordinarie nordiska alkohol- och narkotikaforskarmötet 27-29 augusti 2012 i Köpenhamn hölls en särskild Mischmasch-workshop där idéer till framtida komparativa nordiska projekt diskuterades.

I samband med Mona Livholts gästforskarvistelse på SoRAD arrangerade hon som coordinator för forskningsnätverket R.A.W. (The Network for Reflexive Academic Writing Methodologies) flera metodologiska seminarier.

SoRADs forskare har under året varit reviewers för tidskrifter som *Addiction*, *Alcohol & Alcoholism*, *European Addiction Research*, *Addiction Research and Theory*, *Drug and Alcohol Dependence*, *British Medical Journal Open*, *Drug and Alcohol Review*, *Drugs: Education, Prevention & Policy*, *Journal of Public Policy*, *International Journal of Social Welfare*, *Sucht*, *Feminist Media Studies*, *Socialvetenskaplig Tidskrift* och *Nordic Studies on Alcohol and Drugs*.

5. Seminarier och konferenser

Under året har ett flertal intern- och externseminarier hållit på SoRAD. Interseminarierna syftar främst till kritisk läsning och kvalitetssäkring av de egna medarbetarnas produktion. Externseminarierna hålls vanligen av någon utifrån inbjuden forskare som presenterar sin forskning. Dessa seminarier är också öppna för forskare utanför SoRAD. Under året har

externseminariet bland annat bjudit in Ingrid Sahlin, socialt arbete från Göteborgs universitet, Anna Bredström från REMESO: Avdelningen för forskning om migration, etnicitet och samhälle på Linköpings universitet, Anne-Marie Laslett från Turning Point Alcohol & Drug Centre, Victoria i Australien, Daniel Berg från ekonomisk-historiska institutionen på Stockholms universitet, Ingrid Lander från kriminologiska institutionen på Stockholms universitet och Riikka Perälä från Helsingfors universitet.

Under hösten 2012 startades en Journal Club på SoRAD där relevanta och aktuella texter presenteras och diskuteras. Mötena hålls en till två gånger i månaden och syftet med denna aktivitet är att skapa ett forum där den interdisciplinära forskargruppen på SoRAD får tillfälle att läsa texter från alla områden som ingår i alkohol- och drogforskningsområdet.

Under året har två SoRAD nätverksmöten arrangerats. Det första av de två mötena ägde rum på Hasselbacken i Stockholm 14–15 juni. Mötet inleddes med en presentation av den av SoRAD nytvutgivna antologin *Samhället, alkoholen och drogerna – politik, konstruktioner och dilemman* (red. Storbjörk). Boken har författats av 13 forskare knutna till SoRAD och c:a 100 deltagare lyssnade när Maria Abrahamson & Karin Heimdahl, Jan Blomqvist, Evy Gunnarsson, Mona Livholts och Filip Roumeliotis presenterade smakprov ur sina kapitel. Forskarmötet med närmare 40 deltagare fortsatte med guidad visning på nyöppnade Spritmuseum och middag på Hasselbacken. Under dag två diskuterades temat *Förändrade förutsättningar för alkohol- och drogforskningen?* Ulf Sandström (KTH), Mona Livholts (SoRAD och Mittuniversitetet), Caroline Sutton (Co-Action Publishing och OASPA) och Henrik Berggren (författare och historiker) höll anförande i anslutning till ämnet och dagen avslutades med en paneldiskussion med Jan Blomqvist (SoRAD), Ted Goldberg (Högskolan i Gävle), Leili Laanemets (Lunds universitet) och Therese Reitan (SiS).

Det andra mötet, det tionde i ordningen, var ett möte enbart för *odisputerade* medlemmar (doktorander, forskningsassistenter och masterstudenter) och ägde rum på Socialhögskolan i Stockholm 22–23 november 2012. Cirka 13 personer deltog under de två dagarna och mötet, som pågick under två halvdagar, handlade till stor del om att deltagarna fick lära känna varandra genom att presentera sin forskning. Även frågor som specifikt rör vägen fram till disputationen diskuterades och en av deltagarna, Frida Petersson, som då snart skulle disputera, fick berätta om sin upplevelse. Kerstin Stenius höll också en workshop om att skriva vetenskapliga artiklar. Mötet avslutades med en diskussion om hur kontakten kunde upprätthållas mellan de odisputerade och deltagarna upprättade bland annat en mejllista för tips om doktorandkurser och konferenser.

SoRADs forskare har under året gjort flertalet presentationer vid både nationella och internationella vetenskapliga konferenser. Jan Blomqvist, Ludwig Kraus, Tove Sohlberg, Kerstin Stenius och Jukka Törrönen deltog på The Kettil Bruun Society's Annual Symposium (KBS) i Stavanger. Robin Room, Kerstin Stenius, Jan Blomqvist och Johan Edman presenterade även vid Kettil Bruun Society tematiska möte kring "Addiction: What Is the Added Value of the Concept Today?" i Espoo, Finland. I Finland höll även konferensen Spaces, Languages, Time – The 15th International Conference on the History of Concepts i Helsingfors där Johan Edman och Kerstin Stenius presenterade. Flertalet från SoRAD deltog och presenterade på Nordic Alcohol and Drug Researchers' Assembly i Köpenhamn. Alexandra Bogren och Josefin Bernhardsson var på konferensen Curiosity and serendipity – a conference on qualitative methods in the social sciences i Lund i september, en konferens som arrangerades av Europeiska Sociologförbundet. I oktober 2012 presenterade Alexandra Bogren, Josefin Bernhardsson, Karin Heimdahl och Katarina Winter vid konferensen Gender

and Sexualities - Revisioning alcohol and drug research, i Århus, Danmark. Jessica Storbjörk, Filip Roumeliotis och Börje Olsson presenterade sin forskning på *The 23rd annual meeting of the ESSD* (European Society for Social Drug Reserach) i Aten. Jessica presenterade utvecklingen inom den svenska missbruksvården på en konferens (*Integration between mental health care and substance abuse treatment – international perspectives*) arrangerad av Kerstin Stenius i Helsingfors.

Robin Room presenterade bland annat om alkoholens skadeverkningar på tredje part på Global Alcohol Policy Conference i Bangkok, om internationell narkotika policy på ATOD Research, Policy and Practice: Integration and Implementation i Canberra och på slutkonferensen för Amphora projektet i Stockholm. Jukka Törrönen höll två presentationer i maj i Kalifornien om sin forskning, en på Alcohol Research Group (Emeryville) och en på Prevention Research Center (Berkeley).

SoRAD stod även som medarrangör till Alcohol Policy Network in Europe (APN) mötet som hölls i Stockholm i oktober, där Jenny Cisneros Örnberg även presenterade.

6. Undervisning

SoRAD är i dagsläget inte en undervisningsinstitution med egna studenter, men flera av centrets forskare undervisar på andra institutioner vid Stockholms universitet. Vidare handleder de seniora forskarna på SoRAD doktorander vid Stockholms universitet, Helsingfors universitet, Linköpings universitet och Karolinska Institutet. För doktoranderna är möjligheten till undervisning särskilt värdefull då det annars är besvärligt för doktorander vid SoRAD att skaffa sig undervisningsmeritering. I vilken mån doktorander kan utnyttja denna möjlighet är dock beroende av den ersättning institutionerna ger för undervisning – detta för att undervisningen inte ska belasta doktorandfinansieringen.

SoRAD bistår i stor utsträckning med både handledning och finansiering av doktorander, oftast bekostade via externa bidrag. Inom Stockholms universitet har våra prestationer inom forskarutbildningen ingen påverkan på anslagstilldelningen, vilket i längden blir ett incitamentsproblem då få institutioner är villiga att kompensera för SoRADs arbetsinsatser. Under 2012 har SoRAD sju doktorander anställda som är antagna inom socialt arbete, sociologi, kriminologi och psykologi.

Kerstin Stenius har under året varit opponent på Riikka Peräläs avhandling om sprutbytesrum på sociologiska institutionen i Helsingfors samt opponent på Christer Ahlmans slutseminarium, Göteborgs universitet, institutionen för socialt arbete. Jukka Törrönen var opponent på Janne Auttos avhandling "The politics of child care as a struggle on the welfare state. Fields, subject positions, and justification" vid Rovaniemi universitetet. Jan Blomqvist har suttit i betygsnämnd vid disputation i Uppsala (Christina Nehlin Gord, Institutionen för neurovetenskap om alkoholvanor och psykisk hälsa).

Miriam Sag, student i utredningssociologi, gjorde under våren 2012 sin praktik på SoRAD inom projektet *Klienten i förarsätet*.

7. Tredje uppgiften

SoRADs forskningsverksamhet har en karaktär som gör att intresset för forskningsresultaten är stort utanför akademien, t.ex. bland politiker, tjänstemän, praktiker, frivilligorganisationer och allmänhet. Det gör att vi årligen medverkar i ett stort antal föreläsningar riktade till dessa grupper. SoRADs forskare engageras som föreläsare på olika teman kring alkohol, narkotika, tobak och spel, både nationellt och internationellt. SoRADs personal besvarar även en ansevärd mängd frågor från media, studenter, behandlare, anhöriga och brukare via telefon och mail. SoRAD har en stor volym på samverkan och samarbete, både vad gäller kontakter och samarbete kring forskning och utbildning och medverkan i olika sammanhang utanför universitetet. Vi medverkar aktivt i ett antal samarbetsprojekt inom landet, i Norden, och på europeisk och internationell nivå. Flera av SoRADs forskningsprojekt innefattar ett samarbete med olika samhällsinstitutioner t.ex. socialtjänst, beroendevård och kriminalvård på lokal och nationell nivå. Exempel på denna typ av verksamhet är medverkan vid temadag för socialarbete i Norrköpings kommun, seminarium för personal inom behandlingsverksamheter och flera i SoRADs personal presenterade på Drogfokus i Norrköping den 24-25 oktober, Sveriges största konferens kring drogfrågor för praktiker, politiker, folkrörelser och forskare. Börje Olssons plenarföreläsning om narkotikaproblem och -politik filmades av UR och har sänts på Kunskapskanalen ett flertal gånger.

Enligt Stockholms universitets kommunikationsavdelning förekom SoRAD i svensk tryckt media 68 gånger under 2012. De flesta gångerna SoRAD nämns är med koppling till Monitorprojektets estimeringar av totalkonsumtionen i landet av alkohol, men även tobak. Under 2012 skickade SoRAD ut tre pressmeddelanden, ett i samband med utgivandet av den statistiska årsboken om tobakskonsumtionen i Sverige i januari, ett i samband med bokreleasen av SoRAD-antologin *Samhället, alkoholen och drogerna: politik, konstruktioner och dilemman* (red. Jessica Storbjörk) och ett i samband med bokreleasen av Johan Edmans bok *Vård och ideologi. Narkomanvården som politiskt slagfält*, samtliga resulterade i flertalet artiklar i pressen. SoRAD personal har även förekommit ett flertal gånger i svensk radio.

Nordens Välfärdscenter utkom i november med antologin *A Welfare Policy Patchwork - Negotiating the Public Good in Times of Transition*, ett samarbetsprojekt mellan flertalet nordiska forskningscenter. SoRAD medarbetare stod för två kapitel i antologin och medverkade även vid bokens release.

Under året har SoRAD i större omfattning använt hemsidan för att kommunicera nya publikationer och om verksamheten i övrigt. Filip Roumeliotis har i egenskap av webbredaktör haft det huvudsakliga ansvaret för hemsidans utformande. Flera anställda har även bidragit med olika blogginlägg på tex Forskning och Framtid, popNAD och Points: The Blog of the Alcohol and Drugs History Society.

8. Publikationer

I Norge används en modell för analys av vetenskaplig publicering som tar hänsyn till såväl publikationstyp som i vilken publiceringskanal publikationen är utgiven. Modellen, som är

avsedd att tillämpas på samtliga vetenskapsområden, har sedan år 2008 tillämpats på institutionerna vid de fyra fakulteterna vid Stockholms universitet.

Den norska modellen kan sägas kombinera produktion och genomslagskraft. Med avseende på genomslagskraft tar modellen fasta på i vilken utsträckning publikationer publiceras i kanaler med stor vetenskaplig prestige. De kanaler som beaktas i modellen, är förlag, tidskrifter, serier och webbplatser. Ett stort antal kanaler har i Norge bedömts och tilldelats endera av tre nivåer: nivå 0 (icke-vetenskaplig kanal), nivå 1 (vetenskaplig kanal) och nivå 2 (vetenskaplig kanal med särskilt stor prestige). Recensioner, publikationer där författaren har redaktörskap, doktorsavhandlingar och populärvetenskapliga publikationer räknas inte med i den norska modellen. I de fall då en författare uppgett tillhörighet två eller flera institutioner viktas vederbörandes bidrag till författarandelen ner efter antalet institutioner författaren angett. För mer information kring den norska modellen se http://www.sub.su.se/media/183428/no_modellen_intro.pdf.

I rapporten *Bibliometrisk analys av samhällsvetenskapliga institutioner/juridiska institutionen vid Stockholms universitet, 2012* presenteras utfallet av en bibliometrisk studie av 23 institutioner vid den samhällsvetenskapliga fakulteten vid Stockholms universitet (SU) samt av den juridiska institutionen vid SU. I förhållande till årsarbeten har SoRAD högst poäng, 2,5, följd av CHES (Centrum för forskning om ojämlikhet i hälsa) med 2,2 poäng. SoRAD beskrivs som ett center med en starkt stigande trend vad gäller publikationspoäng.

Vill du ta del av tabeller från rapporten "Bibliometrisk analys av samhällsvetenskapliga institutioner/juridiska institutionen vid Stockholms universitet, 2012" så finner du dem http://www.sub.su.se/media/752728/rapport_sam-jur_12.pdf.

9. Pris och utmärkelser

Spritmuseums forskningsstipendium om 80 000 kr tilldelades sociologen Josefin Bernhardsson på SoRAD. Josefin har i sitt avhandlingsarbete i sociologi genomfört en serie intervjuer med personer 18–65 år om deras förhållande till alkohol under barndomen, ungdomstiden och idag. Spritmuseums stipendium kommer att möjliggöra för henne att även införliva intervjuer som gjorts med 15-åriga flickor (<http://spritmuseum.se/en/press/#/pressrelease/view/om-vaart-foerhaallande-till-alkohol-och-hur-alkohol-speglas-i-barn-och-ungdomslitteratur-828086>). Detta är andra året i rad som en SoRADs medarbetare tilldelas detta forskningsstipendium.

Robin Room fick under året Australiens Prime Minister's Award for Excellence and outstanding Contribution in Drug and Alcohol Endeavours.

10. Året som kommer

- Tomas Hemmingsson kommer att tillträda tjänsten som Professor i sociologisk alkohol- och drogforskning från och med 1 maj 2013.
- Ny styrelseledamot som ersätter Björn Hibell kommer att utses.
- Inplanerade gästforskare under 2013 är Professor David Moore och Associate Professor Susanne Frasier, båda från National Drug Research Institute, Curtin University, Australien, Helen Keane, School of Sociology and Gender, Sexuality and Culture Program, College of Arts and Social Sciences, Australian National University samt Merete Poulsen, som är doktorand vid CRF i Danmark.
- ESSD konferensen anordnas av SoRAD och Kriminologiska institutionen med bidrag av FAS.
- GARN och Sonad nätverksmöten i april, juni och oktober.
- Christel Hopkins Andersson, byrådirektör på SoRAD sedan starten 1999 kommer att gå i pension från 1 augusti.
- Tre nya projekt kommer att starta under 2013: *Kunskapsproduktion, kommunikation och användning i det senmoderna Sverige: Biomedicinsk alkoholforskning som ett framväxande kunskapsfält* (Projektledare: Alexandra Bogren). *Individens ställning i missbruks- och beroendevården – en studie av brukarinflytande i praktiken.* (Projektledare: Jessica Storbjörk). *När Slösa blev köpmisbrukare: missbruk och medikalisering i Sverige 1965-2012* (Projektledare: Johan Edman).
- Mimmi Eriksson Tinghög disputerar 19 april 2013 i kriminologi.
- En slutrapport från Monitorprojektet, Tal om alkohol, kommer att publiceras.

Bilagor

Bilaga 1: Ekonomi

Totalt beviljade och inbetalda (förskott) forskningsmedel år 2012 fördelat på olika finansiärer

Fakultetsmedel (Stockholms universitet)	6 850 250
Forskningsråd	6 952 228
Övriga statliga myndigheter	4 620 000
Övriga	594 000
EU	28 135
Övriga utländska finansiärer	135 618
Totalt	19 180 231

Resultat 2012	
Fakultetsanslag (SU)	6 850 250
Bidrag	15 664 603
Uppdrag	
Övriga externa intäkter	178 067
Interna intäkter (avlyft)	
SUMMA INTÄKTER	22 692 920
KOSTNADER	
Personalkostnader	14 877 017
Sem.skuld inkl lkp	-317 312
Lokalkostnader	2 131 193
Övriga driftkostnader	2 264 991
Fältundersökningar	2 691 001
Overheadfaktura (SU)	3 294 576
Avlyft	
Avskrivningar	22 492
SUMMA KOSTNADER	24 963 658
Årets resultat	-2 271 037
Kapitalförändring sedan tidigare år	9 364 171
Summa kapitalförändring	7 093 134
Ej förbrukade bidragsmedel	4 972 253

Utgående balanserade medel
(dvs totalt ej förbrukade medel)

12 065 387

Under år 2012 har 15 664 603 kr använts till bidragsforskning.
Övriga externa intäkter är huvudsakligen intäkter från uthyrning av kontor.

Ej förbrukade bidragsmedel uppgår totalt till 4 972 253 (öronmärkta projektmedel)
Under kommande tre år kommer kapitalet på 7 093 134 kr att förbrukas för att finansiera de anställningar tillsatta under 2012.

Bilaga 2: Styrelse

SoRAD leds av en extern styrelse och en föreståndare. En ny styrelse har tillsatts för perioden 2012-2014. Styrelsen har under 2012 bestått av:

Ester Pollack (ordförande), Institutionen för journalistik, medier och kommunikation, Stockholms universitet

Janne Flyghed, Kriminologiska institutionen, Stockholms universitet

Lena Hübner, Socialt arbete, Stockholms universitet

Claudia Fahlke, Psykologiska institutionen, Göteborgs universitet

Björn Hibell, Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning

Mimmi Eriksson Tinghög (personalrepresentant), SoRAD, Stockholms universitet

Föreståndare Jenny Cisneros Örnberg, SoRAD, Stockholms universitet

Bilaga 3: Forskningsprojekt och program 2012

- Evidensbaserad missbrukarvård - från vision till praktik
- "Att sätta klienten i förarsätet"
- Bruk eller missbruk – professionellas uppfattningar om alkohol- och narkotikakonsumtion
- Olika vägar till rökfrihet
- En sjuk historia – missbruk och medikalisering i Sverige, 1965–2010
- En reformerad missbruks- och beroendevård? Aktörer, argument och makt
- Spelproblem – subtyper och återhämtningsprocesser
- Kunskapsspridning, nätverkande eller politik? ICAA och konferenserna 1885–2010
- Könsspecifika problembeskrivningar inom Stockholms missbrukarvård 1916–2010
- Beroendevårdens politik och begreppsliggörandets dynamik
- Kunskapsproduktion, kommunikation och användning
- Individens ställning i missbruks- och beroendevården – en studie av brukarinflytande i praktiken
- Jämställda problem i ett jämställt vårdssystem?
- Rättigheter och skyldigheter i välfärdsstaten
- Monitor-projektet
- Utmaningar och möjligheter: Svensk folkhälsopolitik i en internationell kontext
- Valfri välfärd - en socialvetenskaplig studie av olika medborgargrupperns erfarenheter
- Mediebilder och lekmanntolkningar av biomedicinsk forskning om alkohol
- Könsskillnader i alkoholvanor
- Alcohol Measures for Public Health Research Alliance (AMPHORA)
- Nykterhetens blinda fläck. Alkoholbruk, klass och genus i samhällets övre skikt år 1772–1922
- Alkoholrelaterade problem, betydelsen av kulturella och kontextuella faktorer
- Alkoholkultur i förändring?
- Vad är vård? Den svenska narkomanvården som politiskt slagfält, 1968–2000
- Alkoholprevention i arbetslivet
- Cannabis in a changing society: perspectives on modernity, globalization and tradition
- Drug prevention, politics and knowledge: Ideology in the making
- Alkoholkultur och intersektionalitet
- Centre of Excellence: Exclusion and Inclusion in the Late Welfare State: the Case of Alcohol and Drugs.
- Kvinnor, hälsa och rusmedel

Bilaga 4: SoRAD publikationslista 2012 (Ur Diva 7 maj 2013)

Abrahamson, M. & Heimdahl, K. (2012). Kvinnor dricker för att de mår dåligt - män dricker för att de är män: Om könad diskurs i alkoholpolitiska propositioner och utredningar 1965 - 2011. (1ed.). In: Storbjörk, Jessica (Ed.), *Samhället, alkoholen och drogerna: Politik, konstruktioner och dilemman* (pp. 104-129). Stockholm: Stockholms universitets förlag.

Abrahamson, M. (2012). Moral norms in older Swedish women's drinking narratives. Enduring patterns and successively new features. *Nordic Studies on Alcohol and Drugs*, 29(4), 371-396.

Allamani, A., Voller, F., Olsson, B. & Roumeliotis, F. (2012). Balance of power in alcohol policy. Balance across different groups and as a whole between societal changes and alcohol policy. In: Peter Anderson, Fleur Braddick, Jillian Reynolds and Antoni Gual (Ed.), *Alcohol Policy in Europe: Evidence from AMPHORA* (pp. 32-42). Barcelona: Amphora project.

Berman, A., Wennberg, P. & Källmén, H. (2012). *AUDIT och DUDIT – Att identifiera problem med alkohol och droger*. Stockholm: Gothia.

Blomqvist, J. (2012). Återhämtning från missbruk och beroende utan (och med) behandling (1:1ed.). In: Claudia Fahlke (Ed.), *Handbok i missbrukspsykologi - teori och tillämpning* (pp. 422-435). Malmö: Liber.

Blomqvist, J. (2012). Perceptions of addiction and recovery in Sweden: The influence of respondent characteristics. *Addiction Research and Theory*, 20(5), 435-446.

Blomqvist, J. (2012). Perspektiv på missbruk och beroende - från Magnus Huss till Robert West (1:1ed.). In: Claudia Fahlke (Ed.), *Handbok i missbrukspsykologi - teori och tillämpning* (pp. 152-169). Malmö: Liber.

Blomqvist, J. (2012). Sjukdom, dålig vana, livsstil eller social konstruktion?: Om olika uppfattningar om missbruk och beroende och deras konsekvenser.. In: Jessica Storbjörk (Ed.), *Samhället, alkoholen och drogerna: Politik, konstruktioner och dilemman*. (pp. 14-43). Stockholm: Stockholms universitets förlag.

*Bloomfield, K., Hope, A. & Kraus, L. (2012). Alcohol survey measures for Europe: A literature review. *Drugs: Education, Prevention and Policy*, Early online, DOI: 10.3109/09687637.2011.642906, 1-13

*Bogren, A. (2012). Symbolic Gender Boundaries in News Discourse on Psychotropics Use and Drinking: An Analysis of the Swedish Press Debate 2000–2009. NORA.

Chicharro, D. & Ledberg, A. (2012). Framework to study dynamic dependencies in networks of interacting processes. *Physical Review E. Statistical, Nonlinear, and Soft Matter Physics*, 86(4).

Cisneros Örnberg, J. & Sohlberg, T. (2012). Swedish Tobacco policy: from rational choice to 'harm to others'. In: Matilda Hellman, Gun Roos, Julius von Wright (Ed.), *A welfare policy patchwork: negotiating the public good in times of transition* (pp. 65-82). Helsinki: Nordic Centre for Welfare and Social Issues (NVC).

*Cisneros Örnberg, J. (2012). Alcohol policy in the European Union. In: Scott L. Greer, Paulette Kurtzer (Ed.), *European Union Public Health Policy: Regional and global trends* (pp. 168-180). London & New York: Routledge.

Cisneros Örnberg, J. (2012). Innanför och utanför nationens gränser: svensk alkoholpolitik i förändring. In: Jessica Storbjörk (Ed.), *Samhället, alkoholen och drogerna: Politik, konstruktioner och dilemman* (pp. 71-87). Stockholms universitets förlag.

Cisneros Örnberg, J. (2012). The de-monopolization of pharmaceutical retail in Sweden: Policy, actors and arguments. In: Matilda Hellman, Gun Roos, Julius von Wright (Ed.), *A welfare policy patchwork: negotiating the public good in times of transition* (pp. 101-121). Helsinki: Nordic Centre for Welfare and Social Issues (NVC).

Cunningham, J. A., Blomqvist, J., Koski-Jannes, A. & Raitasalo, K. (2012). Societal images of Cannabis use: comparing three countries. *Harm Reduction Journal*, 9, 21.

Danielsson, A.-K., Wennberg, P., Hibell, B. & Romelsjö, A. (2012). Alcohol use, heavy episodic drinking, and subsequent problems among adolescents in 23 European countries: does the prevention paradox apply?. *Addiction*, 107(1), 71-80.

Edman, J. (2012). Swedish drug treatment and the political use of conceptual innovation 1882–1982. *Contemporary Drug Problems*, 39(3), 429-460.

Edman, J. (2012). *Vård och ideologi: Narkomanvården som politiskt slagfält*. Umeå: Boréa Bokförlag.

Enefalk, H. & Svensson, J. (2012). Totalkonsumtionsmodellen - en kort beskrivning. In: Jessica Storbjörk (Ed.), *Samhället, alkoholen och drogerna: Politik, konstruktioner och dilemman* (pp. 63-70). Stockholm: Stockholms universitets förlag.

Enefalk, H. (2012). Historisk återblick. In: Jessica Storbjörk (Ed.), *Samhället, alkoholen och drogerna: Politik, konstruktioner och dilemman*. Stockholm: Stockholms universitets förlag.

*Härkönen, J., Törrönen, J., Mustonen, H. & Mäkelä, P. (2012). Changes in Finnish drinking occasions between 1976 and 2008. *Addiction Research and Theory*.

Heimdahl, K. (2012). Barndomsminnen av alkohol och vuxna: Ur skivaruropet "Alkoholen i mitt liv" besvarat av personer födda mellan 1926 och 1990. Stockholm: Centrum för socialvetenskaplig alkohol- och drogforskning, Stockholms universitet.

Landberg, J. (2012). Self-reported alcohol consumption and the risk of alcohol-related problems: a comparative risk-curve analysis of the three Baltic countries, Sweden and Italy. *Alcoholism*, 36(1), 113-118.

Legleye, S., Kraus, L., Piontek, D., Phan, O. & Jouanne, C. (2012). Validation of the cannabis abuse screening test in a sample of cannabis inpatients. *European Addiction Research*, 18(4), 193-200.

Livholts, M. (2012). Writing Water: An Untimely Academic Novella. In: Liz Stanley (Ed.), Documents of Life Revisited: Narrative and Biographical Methods for a 21st Century of Critical Humanism. Farnham: Ashgate.

*Månsson, Elinor (2012) Drinking as a Feminine Practice: Post-Feminist images of women's drinking in Swedish women's magazines. Feminist Media Studies iFirst
DOI:10.1080/14680777.2012.713865.

*Månsson, E. & Bogren, A. (2012) Health, risk and pleasure: The formation of gendered discourses on women's alcohol consumption. Addiction Research & Theory, Early online
doi:10.3109/16066359.2012.737874.

*Månsson, J. & Ekendahl, M. (2012). Legitimacy through scaremongering: the discursive role of alcohol in online discussions of cannabis use and policy. Addiction Research and Theory, Published online 18th October 2012, doi: 10.3109/16066359.2012.731115

Pabst, A., Kraus, L., Piontek, D. & Baumeister, S. E. (2012). Age differences in diagnostic criteria of DSM-IV alcohol dependence among adults with similar drinking behaviour. *Addiction*, 107 (2), 331-338.

*Piontek, D., Kraus, L., Bjarnason, T., Demetrovics, Z. & Ramstedt, M. (2012). Individual and country-level effects of cannabis-related perceptions on cannabis use. A multilevel study among adolescents in 32 European countries. *Journal of Adolescent Health*. *Journal of Adolescent Health*, online first, doi: 10.1016/j.jadohealth.2012.07

Radwan, S. & Sohlberg, T. (2012). Internetalkohol: En kartläggning av självrapporterade alkoholbeställningar via Internet 2004 – 2012. Stockholm.

Reissner, V., Kokkevi, A., Shifano, F., Room, R., Storbjörk, J., Stohler, R., . . . Scherbaum, N. (2012). Differences in drug consumption, comorbidity and health service use of opioid addicts across six European urban regions (TREAT-project). *European psychiatry*, 27(6), 455-462.

Rolando, S., Beccaria, F., Tigerstedt, C. & Törrönen, J. (2012). First drink: What does it mean? The alcohol socialization process in different drinking cultures. *Drugs*, 19(3), 201-212.

Room, R. & MacKay, S. (2012). Roadmaps to reforming the UN drug conventions: A Beckley foundation report. Oxford, UK: The Beckley foundation.

Room, R. & Rehm, J. (2012). Clear criteria based on absolute risk: Reforming the basis of guidelines on low-risk drinking. *Drug and Alcohol Review*, 31(2), 135-140.

Room, R. & Stockwell, T. (2012). Constructing and responding to low-risk drinking guidelines: conceptualisation, evidence and reception. *Drug and Alcohol Review*, 31(2), 121-125.

Room, R. & Törrönen, J. (2012). Studying alcohol in its societal context: The Finnish tradition of analysis of population surveys. *Drug and Alcohol Review*, 31(7), 829-830.

- Room, R. (2012). Cost of alcohol studies: A policy tool, not a research programme. *Nordic Studies on Alcohol & Drugs*, 29(4), 349-351.
- Room, R. (2012). Preventing Youthful Substance Use and Harm-Between Effectiveness and Political Wishfulness. *Substance Use & Misuse*, 47(8-9), 936-943.
- Room, R. (2012). Reform by subtraction: The path of denunciation of international drug treaties and reaccession with reservations. *International journal on drug policy*, 23(5), 401-406.
- Room, R., Mäkela, P., Benegal, V., Greenfield, T. K., Hettige, S., Tumwesigye, N. M. & Wilsnack, R. (2012). Times to drink: cross-cultural variations in drinking in the rhythm of the week. *International Journal of Public Health*, 57(1), 107-117.
- Roumeliotis, F. & Törrönen, J. (2012). From mothers of the 'People's Home' to biologically rational consumers: A press analysis of changing conceptions of women's drinking in Sweden from 1955 to 2010. *Feminist Media Studies*, 1-18.
- Roumeliotis, F. (2012). Prevention av vad?: Ungdomar, alkohol och förebyggande arbete. In: Jessica Storbjörk (Ed.), *Samhället, alkoholen och drogerna: Politik, konstruktioner och dilemman* (pp. 46-62). Stockholm: Stockholms universitets förlag.
- Saunders, J. B. & Room, R. (2012). Enhancing the ICD System in Recording Alcohol's Involvement in Disease and Injury. *Alcohol and Alcoholism*, 47(3), 216-218.
- Schmidt, L. A. & Room, R. (2012). Alcohol and the process of economic development: Contributions from ethnographic research. *International Journal of Alcohol and Drug Research*, 1(1).
- Simonen, J., Törrönen, J. & Tigerstedt, C. (2012). Juomisen feminiinisyydet eri-ikäisten suomalais- ja ruotsalaisnaisten kuvaamina. *Yhteiskuntapolitiikka*, 77(5), 510-524.
- Sinadinovic, K., Wennberg, P. & Berman, A. H. (2012). Targeting Problematic Users of Illicit Drugs with Internet-based Screening and Brief Intervention: A Randomized Controlled Trial. *Drug And Alcohol Dependence*, 126(1-2), 42-50.
- Sohlberg, T. (2012). *Tal om tobak 2012: Tobakskonsumtionen i Sverige 2012*. Stockholm.
- Stenius, K. (2012). "Problematic intoxications": Conceptualizing "abuse" of illicit drugs in postwar social legislation in Finland. *Contemporary Drug Problems*, 39(3), 537-564.
- Stenius, K. (2012). Commentary. In: Griffith Edwards & Thoams Babor (Ed.), *Addiction and the making of professional careers* (pp. 258-262). New Brunswick & London: Transaction Publishers.
- Stenius, K. (2012). Different liberalisms and alcohol policies. *Nordic Studies on Alcohol and Drugs*, 29(3), 215-216.
- Stenius, K. (2012). ICARA - a global forum for research associations . *Nordic Studies on Alcohol and Drugs*, 29(5), 439-440.

Stenius, K. (2012). Reconsidering medication-assisted drug treatment. *Nordic Studies on Alcohol and Drugs*, 29(2), 123-124.

Stenius, K. (2012). Toward new comparative understandings. *International Journal of Alcohol and Drug Research*, 1(1).

Stenius, K. (2012). Why should we discuss cost-of-alcohol studies?. *Nordic Studies on Alcohol and Drugs*, 29(4), 319-320.

Steppan, M., Kraus, L., Piontek, D. & Siciliano, V. (2012). Are cannabis prevalence estimates comparable across countries and regions? A cross-cultural validation using search engine query data. *International Journal of Drug Policy*, published online 23 July 2012.

Stenius, K., Kekki, T., Kuussaari, K. & Partanen, A. (2012). Päihde- ja mielenterveyspalveluiden integraatio: kirjava käytäntö Suomen kunnissa. *Yhteiskuntapolitiikka*, 77(2), 167-175.

Storbjörk, J. & Ullman, S. (2012). A prospective study of mortality up to eight years after starting treatment for alcohol and drug problems in Stockholm county: 2000-2008. *Addiction Research and Theory*, 20(5), 402-413.

Storbjörk, J. (2012). Drug users as social change agents: Increasing but limited possibilities in Sweden. *Substance Use & Misuse*, 47(5), 606-609.

Storbjörk, J. (2012). Inledning. In: Jessica Storbjörk (Ed.), *Samhället, alkoholen och drogerna: Politik, konstruktioner och dilemman* (pp. 9-13). Stockholm: Stockholms universitets förlag.

Storbjörk, J. (2012). On the significance of social control: treatment-entry pressures, self-choice and alcohol and drug dependence criteria one year after treatment. *International Journal of Social Welfare*, 21(2), 160-173.

Storbjörk, J. (2012). Skyldigheterna bakom rättigheterna i svensk välfärdslagstiftning. In: Jessica Storbjörk (Ed.), *Samhället, alkoholen och drogerna: Politik, konstruktioner och dilemman* (pp. 184-215). Stockholm: Stockholms universitets förlag.

Storbjörk, J. (Ed.). (2012). *Samhället, alkoholen och drogerna: Politik, konstruktioner och dilemman*. Stockholm: Stockholms universitets förlag.

Svensson, J. (2012). Alcohol consumption and harm among adolescents in Sweden: is smuggled alcohol more harmful? *Journal of Child & Adolescent Substance Abuse*, 21(2), 167-180.

Thelin Bronner, K., Wennberg, P., Källmen, H. & Schultz, M-L. (2012). Alcohol habits in patients with long-term musculoskeletal pain: comparison with a matched control group from the general population. *International Journal of Rehabilitation Research*, 35, 130-137

Törrönen, J. (2012). Kvinnans skyldigheter, friheter och njutningar i svenska och finska damtidningsannonser med alkoholmotiv från 1960-talet till 2000-talet. In: Jessica Storbjörk

(Ed.), *Samhället, alkoholen och drogerna: Politik, konstruktioner och dilemman* (pp. 130-155). Stockholm: Stockholms universitets förlag.

*Ej medräknad i bibliometrisk rapport